O NÁS PRO NÁS.

V naší českoamerické žurnalistice máme různé figurky, které posloužily by daleko lépe vážnosti stavu novinářského, kdyby péra navždy odložily, ale rozhodně figurou nejpovedenější jest redaktor 'Svita', pověstný F. K. Ringsmuth. Nechceme dotýkati se soukromého jeho života, nechť soudí nad ním ti, jímž ublížil, leč veřejné jeho působení, jako českého novináře podléhá veřejnému soudu a tu nemůžeme, než vysloviti své překvapení a zároveň svůj údiv nad jistou částí českoamerického čtenářstva, která poskytuje v duševní zaslepenosti své podpory tomuto novinářskému šarlatánu.

Prohlížejte působení tohoto jinak schopného novináře a užasnete nad tou bezcharakterností, která se u něj jeví. Přesvědčení své měnil jako chameleon své larvy, dle toho, v jakých octnul se okolnostech. Není jediné zásady, jediné politické víry, k níž by se byl nehlásil co vstoupil na půdu americkou a nebude-li veřejné novinářské působení jeho nějakým způsobem ukončeno, tu jsme přesvědčeni, že opustí opět nynější populistický tábor, v němž se nalezá a bude 'bojovati' opět pro nové nějaké zásady. V New Yorku byl anarchistou, ale radikalismus k vůli chlebíčku změnil záhy v realismus, když pak byl nucen New York opustiti, tu nečinilo mu to žádných obtíží státi se republikánem, ale jakmile založil "Novou Dobu" ve Schuyler, tu stal se z něho horlivý "zásadní demokrat", který stranu svou hájil nejen pérem, ale i slovem. Když pak lístek ten pochoval a nalezl útulku u dobráckých vydavatelů "Slovana Amerického", tu ovšem musil ještě nositi demokratický kabát, jakmile založil však proti bývalým svým zaměstnavatelům konkurenční list "Svit" tu ovšem, již z ohledu na konkurenci, musel pořiditi si nový kabát a tak stal se z něj — populista.

Ale nesetrvá v něm asi dlouho; možná, že co nejdříve prohlásí se opět pro stranu generála trampů, Coxeyho, k jehož obdivovatelům náleží a který nyní také odtrhnul se od populistů a tak měniti bude své přesvědčení a své zásady, pokud skrovná řada jeho čtenářstva nebude politického tohoto komediantství nasycena a neodejme mu svoji hmotnou podporu k dalšímu živoření.

V náboženství neprodělal sice tak časté změny, leč i tu z bývalého nevěrce stal se věřící ovečkou, z které ovšem "pámbů" má asi více radosti nežli z 99 spravedlivých, poněvadž jest mršinka tak povedená.

U lidí jen poněkud úctu k sobě samým majících, byl by takovýto novinářský chameleon hotovou nemožností; každý charakterní muž odvrátil by se od něj s ošklivostí; on však díky slabomyslné důvěře hloučku svých čtenářů hraje si na vůdce a duchovního rádce českých populistů a my nemůžeme než jim k takovému znamenitému generálu gratulovati.

Každý lid má takové vůdce, jaké zasluhuje.

* * *

Naše styky se starou vlastí jsou sice náramně skromňoučké, ale vzdor tomu osobujeme si právo pronášeti soukromé i veřejné posudky nad poměry v Čechách panujícími. V poslední době stalo se u nás modou "kopati" po mladočeské straně, která prý octnula se ve vládním vleku, jak kdysi staročeská strana Reigrova. Jsou v naší českoamerické obci chlapíci, kteří by vše rozsekali — hubou a kteří by dovedli rakouské vládě okázati, zač je toho loket, ovšem jen tehdy, pokud jsou vzdáleni několik tisíc mil od rakouské policie.

Ono je to tak lehoučké, tak pohodlné vše kritisovati, všemu nadávati, ale hrozně těžké věci tvořiti, aneb v šiku státi a bojovati proti nesčetným překážkám ku dosažení toho, co hubou náramně snadno se dosahuje, ale ve skutečnosti bývá někdy nedosažitelným.

V některých našich listech počíná se pěstovati kritika českých poměrů podle pražského "Času", jenž náleží k předním kritikastrům českým, vše od a posuzujícím a přec lidé hlásící se ke straně těchto přemoudřelých realistů, měli by právě súčastniti se veřejného života, aby ukázali jací jsou "Kubíci" a nezahazovati flinty do žita a pérem svým podkopávati dosti těžkou práci činných politiků českých.

Každý nepředpojatý pozorovatel českých poměrů musí doznati, že v politice české za vedení Mladočechův učiněn obrovský krok ku předu, uvážíme li veškeré dané poměry, s nimiž jest poslancům ve Vídni zápasiti. Tito tvoří nepatrnou menšinu na říšské radě a vzdor tomu z různých ústupků vlády lze viděti, že delegace česká požívá dnes daleko větší úcty nežli když vedena byla Riegrem.

Vláda přichází poslancům českým vstříc a podává jim ruku ke smíru, měli by snad tito utíkati před ní a nevziti, co se jim podává? Ovšem to bylo by náramně radikální, ale co by tím národ český získal? V takovém směšném radikalismu a oposici za každou cenu tonuli jsme dlouhá leta, když prováděli jsme tak zvanou trpnou oposici, v které celý národ sice trpěl — ale beze všeho výsledku. Nebýti této směšné, ale pro nás nanejvýš smutné oposice za každou cenu, kde mohl český národ dnes býti, kdyby byl Riegr přijal ruku nabízenou mu ke smíru hrabětem Potockým, svého času předsedou ministerstva? Krev se ve mně pění, když pomyslím, co tehdy nám bylo podáváno a námi odmítnuto z pouhého politického nerozumu, žádajícího všechno anebo nic. Dnes jsme nuceni bojovati za každý drobet práva nám tehdy nabízeného a musíme vymáhati si jej s ohromným úsilím, ale tito, činnosti se vyhýbající kritikastři, žádají opět jako tehdy, buď všechno nebo nic, neohlížejíce se potom, že hladový nemůže-li obdržeti celý bochník tu musí se spokojiti s krajíčky,aby ukojil svůj žaludek.

Česká politika mladočeská béře se cestou praktickou — béře, co se jí podává, aniž by tím však zadávala české státní právo. Odmítati uznání, jež se v jakémkoli způsobě vládou české delegaci podává, bylo by politickým dětinným vzdorem, a kam nás tento za Riegra přivedl, to tvoří jednu z nejsmutnějších kapitol naší novodobé historie.

Veritas.

Z potulek světem.

(Píše F. K. Vondreja.)

(Pokračování.)

O novém roce vypravil jsem se s poštovním vozem z Niobrary na další cestu do Dakoty. V těchto místech není mostu přes Missouri a jezdí se tedy v zimě po ledě a v letě jest tu převozní loď. V posledních dnech roku bylo počasí náramně mírné, skoro jarní a proto nebylo divu, že když jsme přijeli k řece Missouri shledali jsme, že voda stála na ledě. Přes řeku jsme se museli dostat, neb tam není žádný most a proto jsme koně na břehu uvázali a šli pěšky. Rád bych byl změřil tu svoji dušičku, když jsme se tak brodili, ale přece jsme šťastně na druhý břeh se dostali. V Running Water jsem se dostal opět na dráhu, po kteréž jsem jel do Tyndall. Krajina jest v těchto místech rovná a úrodná a jest viděti všude, že si osadníci dobře stojí.

Město Tyndall čítá kol 2000 obyvatelů, mezi nimi jest asi 40 rodin Čechů. Leží v pěkné rovině a má tři artéské studně, z nichž dvě jsou městské a zastupují vodárnu, obzvláště v případu ohně. Odtud k východu k Yankton k severovýchodu k Scotlandu rozkládá se velká česká osada, kteráž založena byla soudobně s osadou u Niobrary. Zakladatelem osady zdejší byl Franta Bém, kterýž před několika lety zde smutně skončil. Tehdy vedly se v časopisech velké půtky mezi oběma osadama, onou v Knox county a touto v Bonhomme, však tato přece jen lépe prospívala a pokračovala. Zamlouvalať se osadníkům již svou péknou polohou,kdežto stráně a dolíky u Niobrary odpuzovaly. Proto není divu, že čítá se zde přes 700 rodin českých osadníků, kteří tvoří dobrou polovici, zdali ne většinu veškerého obyvatelstva. Pozemky se tu prodávají od $15 až do $25 akr. Pšenice sypala tu minulý rok od 15 do 25 bušlů po akru a kukuřice dala 40 až 50 bušlů. Odtud k severozápadu leží Yankton Indiánská reservace, kteráž před rokem neb dvěmi osazována byla.

Tyndall jest okresní sídlo a jest dosti daleko od jiných městeček, tak že jest velice obchodním. Naši krajané zde patří mezi nejvíce vynikající obchodníky. Po celém západě chvalně známý pan Josef Zítka jest zdejším bankéřem a těší se všeobecné úctě a přízni. Pan Jan Bouza má dobře zařízený mlýn a obchod smíšený i železný. Pan A. A. vodražka zaměstnáván jest panem Bouzou v obchodě a jest velice u lidu oblíben. Bratří Ptákové mají sklad staviva a uhlí a prodávajíce za ceny dle možnosti mírné a majíce zboží dobré, dělají velmi dobré obchody. Pan V. J. Pták, který se z ochoty uvázal v jednatelství Pokroku Západu a Hospodáře, má velký obchod oděvní a drží na skladě též šperky a klenoty. Pan Pták se svými bratry jest v okresu již přes 27 roků a těší se té nejlepší pověsti. Hostinců jest tu šest, vzdor tomu že v South Dakotě platí prohibice a z těch jsou zde čtyry české. Líbilo se mi nejlépe zvláště u pana A. Hájka, s nímž je věru milo pobýt, neboť ochotně každému poslouží a jest pln humoru a vtipu. Nedivím se že jest vždy při dobrém humoru, neboť myslím si, že valnou část zásluhy o to má jeho roztomilá a laskavá paní manželka. Pan Anton Musílek též zde má hostinec a o novém roce bylo město celé jeho a každý, kdo byl v městě, měl se dobře. Nedávno byl zde založen též sokolský sbor, v jehož čele stojí pan T. V. Pták, náčelníkem jest pan A. Hájek a pan Kostlán z Yankton jezdí sem cvičit.

Po novém roce navštíveno bylo okolí toto silnou sněhovou vánicí, kteráž trvala dva dny a následkem kteréž donucen jsem byl držeti se pěkně kamen. Po vánici, na tři krále, mě byla dlouhá chvíle a tak jsem vyjel do osady Vodňan, vzdálené od Tyndall asi deset mil, kde pan farář Bílý v ten den odbýval pobožnost. Schůze tu byla dosti velká a večer odbývala se taneční zábava v síni pana Josefa Kadlece, oblíbeného zdejšího hostinského, který se ochotně uvázal v jednatelství našich listů.

Podobné všude — E. B. Ball, lékárník v Hiattsville, Kan., píše toto o Allen's Lung Balsam: "Jest to nejlepší lék proti neduhům hrdla a plic a všeobecně uspokojuje. S radostí jej odporučuji." Kupte si velkou $1.00 láhev proti neduhům plicním.

Hledáme. Dobrý a trvalý výdělek zaručujeme každému, kdož by sobě přál státi se jednatelem pro naše vlastenecké a náboženské obrazy. Neztraťte tím ničeho. O. & S. SILBERMAN, Dep. A-S. St. Paul, Minn.
H Sw-K

Hledá se Jan Jiříček ze Žbánova u Vysokého Mýta, který pojal za manželku dceru mou Marii, neviděl jsem jej po 25 let a zdržoval se dříve ve Woodbine, Harrison Co., Iowa. Kdo by o něm věděl neb on sám, nechť dopíše na: Albert Hrulček, Crete, Nebr. 12a3

— Předplácejte svým přátelům "Hospodáře" do Čech, pouze $1.50 na rok.

Dějiny piva.

Když první buňka kvasničná spadla do medové vody, kterou domů si přinesl člověk v periodě starší kamenné, kdy neměl mimo psa zvířete domácího a kdy medvěda o plástev medu v lese byl ošidil, odměnila se buňka ta v hojné míře za všecka příkoří, která člověka čekala z ostatních mikrobů a publikací o nich. Ze všech stran číhají na nás a najdeš-li dnes serum neomylně účinné proti difterii, jistě zítra nalezne se mikrob nový, jiný, jenž také difterii pořiditi umí, a proti němuž jest serum vše rejší pravá výživná podpora. V zemích, v nichž laciná měna stříbrná jest zavedena, šíří se nález nedávno odhalený s jakousi zvláštní ochotou, že na stříbře žije hojnost mikrobů, avšak již při temperatuře peněženky kapesní (38°) po třech hodinách zmírají. I připojují tito stříbrní monometalisté, že zlato se nechová proti mikrobům tak bezohledně.

Pomyslíme-li sobě, kolik zásluhy mají kvasnice o moderní kulturu, neupřeme, i kdybychom v té příčině nechali veškeré hypothésy o makrobiotickém vlivu alkoholu otevřeny stranou, dějinám piva největšího interesu.

Professor R. Kobert z university jurjewské má zvláštní o historii tu zásluhu i sledujeme vývodů jeho, držíce se obšírného, originálními nápady panem ředitelem Frt. Chodounským opatřeného článku. Kalewala a básně i pověsti estonské a finské zmiňují se o medu, jenž kvasnicemi náhodou do něho vpadlými zkvašen, byl od nejstarších dob prvním alkoholickým nápojem našich prehistorických předků. Medovinu podnes upravují Rusové. Rozumí se, že medu i medovině přičten původ božský a že nektar bohů řeckých i soma Ved jsou dle všeho zkvašený med, alespoň Zeus opil se ve známé palácové revoluci Krona medovinou. Řekové sami přešli ku pěstění vína, což jest též slušné zaměstnání, a mimo symposia i jiné filosofické essays a dramata byla psána za spolupůsobení kvasničných produktů rév řeckých i archipelagu. Filologie, nestarajíc se o cukrové ústředí činnosti kvasničné, zanesla do našich dob pro rozmanité růžové nálady opojné nálady medúskein, což znamená medovinou se opojiti.

Mezi tím, co v jižních krajinách víno se zmáhalo, kvasili horalé mléko a cukernaté a škrobnaté šťávy bylin. Mléko zkvašené jménem kumys a kefír Židům bylo známo a po dnes na Kavkaze a stepích asijských se upravuje. Někteří narodové sibiřští nejen že zkvašují mléko, nýbrž i z chudé alkoholem tekutiny destilací upravují kořalku araka zvanou, která ovšem nepříliš čistou a málo opatrnou prací spolurozkladem tuků i částečně bílkovin nepříjemně a žluklé páchne i chutná.

Na severu zpravidla, ale též ku př. v kolových stavbách švýcarských, které obývány byly na sklonku doby novější kamenné a počátkem doby bronzové, nalézáme už ječmen jakožto materiál, z něhož upravován kvas a pivo. Vývoj, toť se rozumí, byl povlovný, ječmenný výslaz — sladina — byla zkvašena nečistými kvasnicemi i byla tekutina tím kvašením vyrobená zároveň kyselá kvašením mléčným i alkoholická kvasnicemi. Však i národové v teplých krajinách vařili své pivo i jsou v té věci prvními, jako v jiných mnohých odborech technologie, Egypťané.

S Egypťany začínají dějiny piva. Dle zpráv Herodota a Hekataea vařili pak Egypťané pivo z ječmene, i že zdálo se pivo zjemnělým Řekům býti barbarským nápojem, nemožným, odporným. A že poznali účinků piva, zvěčnili nediskretní malíři egyptští v Beni Hasanu, kdež i dáma dobrovolně bůžku alkoholu svoji oběť přináší. I výstražný traktát filosofa Ani na papyrusu se zachoval a dobrá rada professora vysokého učení z Chenno, který moudře praví: nevzdalujte se, žáci, od spisů i nenachylujte se k pivu, neboť kam vede zápach piva? zpátky! Kobertovi podařil se důkaz, že staré pivo egyptské mělo tytéž účinky jako bavorské v městech universitních pivo pijících.

Brugsch paša nalezl v zápisníku egyptského poručíka, jenž do Théb byl komandován a své útraty si zaznamenával, že v době Ptolomeovců, tedy v posledních stoletích před letopočtem naším, litr piva stál 3 haléře. Za 500 let později uvaleny na várky piva již v Egyptě takové daně, že ceny piva (i jiných lihovin) vstoupily do cen přemrštěně vysokých. Pivo Egypťanů nebylo chmeleno a tudíž nebylo hořké. Obyčejně tvrdilo se, že dle zpráv Columelly byly pivu z Pelusia přidávány různé druhy lupiny; tomu však není tak, neboť na místě citovaném tvrdí se pouze, že lupiny a jiné drogy bývaly u stolu hostem podávány, aby chuť dráždily.

Ethiopové vařili pivo z prosa i ječmene; Iberové z ječmene pivo robili a ležením lepší ležáky si pořizovali, i Frygové a Thrakové pivo znali. Germáni a Skytové byli praví ctitelé piva. Tacitus praví o prvních: humor ex hordeo aut frumento in quandam similitudinem vini corruptus. V nordickém nebi pili čtvery alkoholické nápoje: Odin pil dle Eddy jen víno i nejedl ničeho, bozi vítězství pili medovinu a jedli zvěřinu a hrdinové ve Walhallu pili stále "öl" neb "aul". Proti vodě hrozně deprekuje Snorra Edda i mluví o čtvrtém nápoji, jenž kvašením kozího mléka povstával. A jak poeticky krásně líčena mohutnost piva, jak k básnění vzpružuje: Kwasir, personifikace básnictví, přišel ku trpaslíkům, i zabili jej a krví s medem zkvasili medovinu! brr!

Veškero to pivo líčí se jako přikysle-sladké i opíjeli se jím u Germanů všichni: hrdinové, paní, dívky i dítky. Zmizela-li opice čicháním k půdě, není zkušenostmi potvrzeno, není li snad obraz to pouhý a neznamená li to spánek překvapením veselého vyvolaný a na samé planetě zemské proběhnuvší. Římané, národ vinařský, byli nepřátely piva, jejich legie zaváděly všude víno, i toto ustoupilo opět pivu teprve v době stěhování se národů.

Pěstění chmele zdá se dle p. řid. Chodounského býti zásluhou národů slovanských. Od středověku zavedena pak definice piva jakožto výslazu ječmenového kvasnicemi zkvašeného, jenž za příčinou příjemnějšího parfumu, chuti i stálosti se chmelí.

Chmelení piva jest v celém pivovarství vynález největší. Chmelem zavedeno do piva příjemně páchnoucí, celkem poměrně nevinné antisepticum, jež v malých těch postačitelných množstvích zdraví největšího počtu lidí neškodí. Někteří lidé mají ovšem oproti chmeli značnou citlivost, však v té příčině dlužno uvážiti, že lidé někteří onemocnějí po požití skopové, ryb, raků, malin, vajec, medu, kakao, fazol. U některých lidí vyvolává zápach pižma, bahna, pohled na ropuchu prudké příznaky. (Prof. Chodounský: program toxikologie str. 262.)

Chmel chrání pivo před nákazou a Slované přikládali mu nejvyšší takový význam, pěstujíce jej ode dávna v zemích svých, nazvavše osady i místa po něm a účinek piva vyjadřujíce slovem "ochmeliti se". Slovanské chmel vniklo téměř do veškerých jazyků evropských a zprávy starých cestovatelů zní o Moskovitech, ba i Slovanech polabských a pomořanských, že chmelený nápoj pili a vína neznali. Sporům filologickým ovšem nelze v Živě místa nalézti, ač celá otázka jest velmi zajímavá, neboť nedá se upříti, že právě my v Čechách měli v pivovarství své theoretiky, kdy v Evropě vládla pouhá empirie (Poupě, působnost Ballingova), a že dnes český způsob vaření piva a pivo naše po Evropě velice se šíří. My ovšem zase pijeme bavorské.

Živa.

Poslední fási pivovarské historie třeba počítati od té doby, co Pasteur vydal své: Études sur la bière a Hansen, slavný biolog dánský, zavedl čisté kultury kvasničné do pivovaru karlsbergského v Kodani. Konsum piva stále roste, Mnichov sám vypije více piva než celá říše Ruská, a Němci vydávají za pivo ročně 2500 milionů marek.